

Іліада (стислий переказ)

Гомер

Переказ:

Поема "Іліада" є неперевершеною енциклопедією воєнних дій, соціального життя Давньої Греції, моральних засад, звичаїв, культури античного світу.

Головною рушійною силою сюжету "Іліади" є гнів Ахілла внаслідок його сварки з воєначальником греків — Агамемноном.

Агамемнон грубо образив жерця Аполлона — Хріса, коли той прийшов у грецький табір, щоб викупити доньку Хрісеїду з полону. На той час уже минули десять років з часу облоги Трої, напруження з обох ворожих таборів досягло апогею. Ображений відмовою та грубощами Агамемнона, Хріс звертається по допомогу до Аполлона, і той нападає на греків "пошесть". Щоб її відвернути, Ахілл на загальних зборах греків пропонує Агамемнону повернути Хрісеїду батькові. Агамемнон погоджується, але жадає, щоб Ахілл взамін віддав йому полонянку Брісеїду, що є трофеєм славнозвісного героя. Зі смутком у душі Ахілл підкорюється воєначальнику. Але серце героя палає гнівом, тому він відмовляється брати участь у боях.

Самі боги поділилися на два табори, які протистоять один одному: одні підтримують Афродіту, яка на боці троянців, інші — Афіну, що допомагає ахейцям (грекам).

Марними були благання посланців Агамемнона повернути Ахіяла на поле бою. У вирішальний момент, рятуючи військо греків від розгрому, найближчий друг Ахілла, Патрокл, вдягає обладунки Ахілла і відбиває атаку троянців, але й сам гине від руки Гектора, троянського царя. Біль втрати друга переважив образу та гордості Ахілла. Гнів Ахілла обертається проти троянців. Одягнувши найкращі обладунки, викувані самим богом Гефестом, Ахілл наганяє жах на троянців і вступає у двобій із Гектором.

Майстерність Гомера полягає не лише у зображенні батальних сцен битви між троянцями і греками, описі героїчних подвигів персонажів. Ліричністю, ніжністю проникнуті рядки, що розповідають про прощання Гектора із коханою дружиною Андромахою.

Жінка просить свого чоловіка бути подалі від бою:

Цитата:

Гекторе, все заміняєш ти — батька і матір для мене,

Ти ж і за брата мені, і мій чоловік ти прекрасний.

Зглянься ж на мене тепер і зостанься тут з нами на вежі,

Щоб не лишить сиротою дитя і дружину вдовою.

Переказ:

Цар троянців жаліє дружину, але залишається невмолимим, бо не може оганьбити свою честь, осоромити батька:

Цитата:

В відповідь Гектор великий сказав годі шоломосяйний:

"Все це й мене непокоїть, дружино. Та сором страшенний
Був би мені від троян і троянок у довгій одінні,
Як боягузом я став би далеко від бою ховатись.
Та не дозволить і дух мій цього, бо давно вже навчився
Доблесним бути я завжди та битися в лавах передніх,
Батькові своєму й собі голосну добуваючи славу".

Переказ:

Гектор готовий за свою родину — Андромаху та сина — віддати життя:

Цитата:

Краще нехай я умру, хай пагорб землі мене вкриє,
Аніж почую твій зойк, як вестимуть тебе до полону!

Переказ:

Керуючись моральними засадами античності, де герой, у першу чергу, проявляє мужність, силу, відвагу, захищаючи свою землю, Гомер змальовує Гектора і як ніжнього чоловіка і батька, і як сильну людину, що мріє бачити таким же сильним і мужнім свого сина:

Цитата:

Зняв свій шолом з голови тоді зразу осяйливий Гектор
І на землі біля себе поклав обладунок блискучий,
Любе на руки узявши дитя, погойдав його трохи
Й Зевса та інших богів почав молитовно благати:
"Зевсе та інші богове, зробіть, щоб дитя моє любе
Стало таким же, як я, у троянському війську найкращим,
Дужим таким же й хоробрим, міцним владарем Іліона,
Щоб говорили про нього, як буде з війни він вертатись:
"Цей куди кращий за батька!" Щоб він закривавлену зброю,
З ворога знявши, приніс і матері врадував серце!"

Переказ:

Завершується "Іліада" смертю Гектора у двобої з Ахіллом. Зворушлива і прониклива сцена викупу тіла Гектора його батьком, старим Пріамом. Гнів Ахілла вщух, і він поступово проникається співчуттям до батьківського горя, обіцяє дванадцятиденне замирення для достойного поховання троянського героя.

Переклад Б. Тена

Коментар

Геніальність Гомера полягає в тому, що він вийшов за умовні межі зображення лише героїчних сторінок античної історії, поет передав усе розмаїття почуттів своїх героїв.

Гомер не стає на бік будь-якого табору або будь-якого героя. З однаковим захопленням звучать рядки, присвячені мужності, патріотизму, відданості як греків, так і троянців.